

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' - ΕΤΟΣ Α' (16^{ον})

Ἀθήναι, Σάββατον, 27 Ἀπριλίου 1919

ΑΡΙΘ. 20 (629)

ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΚΑΓΚΕΛΑ

ΤΟ ΚΛΕΙΔΩΜΑ

Ἡ καμπάνα χτυπάει. Ἐξῆ ἡ ὥρα. Μᾶς κλειδώνουν. Θὰ μᾶς ἀνοίξουν πάλι αὐριο σὺς ἔξῃ τὸ πρωί. Ἐνα ρίγος ἐλαφρὸ μὲ πιάνει. Ἐλαφρὸ καὶ ὀλιγόστιγμο. Γιατί;.. Δὲν μπορῶ νὰ τὸ ἐξηγήσω.

Μήπως πρὶν χτυπήσει ἡ καμπάνα καὶ πρὶν μᾶς κλειδώσουν εἶμουν ἐλεύτερος; Μάλιστα. Εἶμουν. Τὸ ἐπίστευα πὼς εἶμουν. Ἡ καλὴ συντροφιά, ἡ ἡσυχία, τὸ προσωρινὸ ξεκούρασμα ἀπὸ τὸν ἄγριον ἀγῶνα τῆς ζωῆς, ἡ ἐλευτερία νὰ γυρίζω μὲς σιτοὺς μεγάλους διαδρόμους, ν' ἀνεδοκατεβαίνω τὴ σκάλα, νὰ περπατῶ στὴν ἀλή, νὰ ζητῶ ἀπὸ τὸν τετραπέρατο Φανουράκη τὸν καφέ μου καὶ τὸ λουκουμί μου, νὰ χαριτολογῶ μὲ τὸν Κάπαρη, νὰ παραγγέλλω στὸν Ἀχιλλέα νὰ μοῦ ἐτοιμάσει τὸ δεῖπνό μου—δλ' αὐτά, δὺα μὲ ξεγελοῦν καὶ μὲ κάμνουν νὰ πιστεύω, πὼς εἶμαι ἐλεύτερος.

Ἄν δὲν εἶμ' ἐλεύτερος νὰ θγῶ ἔξω καὶ νὰ πάω ὅπου θέλω, οὔτε τὸ λογαριάζω. Ὡχ, ἀδερφέ! Δὲν ἔχω κέφι σήμερα νὰ θγῶ ἀπὸ τὸ σπῆτι μου! Θὰ καθίσω μέσα, θὰ ραχατέψω, θὰ ξεκουραστῶ! Ἄν δὲν μπορῶ νὰ ἰδῶ τοὺς δικούς μου, τοὺς ἀγαπημένους μου, φαντάζομαι πὼς εἶμαι σὲ ταξίδι καὶ τοὺς στερεῖται γιὰ λίγο καιρό. Θὰ περάσουν. Ὅλα θὰ περάσουν....

Ὅταν ὅμως ἀκούω τὴν καμπάνα νὰ χτυπάει σὺς ἔξῃ τὸ βράδυ καὶ νιώθω πὼς τὸ μεγάλο κινκλίδωμά μου ἐκλειδώθηκε, ρίγος ἐλαφρὸ διατρέχει τὸ σῶμά μου. Εἶμαι κλειδωμένος πιά, εἶμαι φυλακισμένος, δὲν μπορῶ νὰ κινήθω ἐλεύτερα, νὰ πάω ὅπου θέλω..

Ἡ βραδινὴ καμπάνα μὲ ἀφυπνίζει καὶ καρτερῶ νὰ χτυπήσει πάλιν ἡ καμπάνα σὺς ἔξῃ τὸ πρωί γιὰ νὰ ξαναπέσω στὸ ὄνειρο...

* * *

ΟΙ ΜΑΡΙΕΣ ΜΑΣ

Ὁ Διαμπότης ἦρθε πρωτ-πρωτὶ στὴν κάμαρά μου καὶ μοῦ πῆρε τὰ ροῦχα μου γιὰ νὰ τὰ πλύνει. Ὁ Διαμπότης, μαζὶ μὲ δυὸ ἄλλους, μὲ τὸν ἀδερφὸ τοῦ Μπιυϊνκόση τὸ μεγάλο καὶ μ' ἕναν ἄλλον, ψηλὸ μὲ μουστάκια μαύρα, κρεμιστά, εἶναι οἱ πλύστρες μας, οἱ πλύστρες τῆς φυλακῆς.

Οἱ φυλακισμένοι, ποὺ μένουν σὺς κάτω κι γ κ λ ἰ δ ω μ α καὶ σιτοὺς κ υ κ λ ο υ ς, τοὺς λένε π λ ὺ σ τ ρ ο υ ς, ἐμεῖς, οἱ ἀριστοκράτες τοῦ ἐπάνω παρτιμέντου, τοὺς ὀνομάζουμε «Μαρίες μας». Καὶ μᾶς τὰ πλένουν καλὰ τὰ ροῦχα μας οἱ Μαρίες μας, καὶ τὰ κάνουν, τὰ ντυτικὰ μας καὶ τὰ σετόνια μας καὶ τὶς μαξιλαροθήκες μας καὶ τᾶλλα, κάτασπρα

σὰν τὸ χιόνι, καὶ μᾶς παίρνουν καὶ φτηνά—μιά δεκάρα τὸ κομμάτι.

Τῆς Κοινωνίας ἡ αἰσχροκέρδεια δὲν πέρασε, βλέπετε, καὶ τοὺς ψηλοὺς τοίχους τῆς φυλακῆς μας. Οἱ σκοποὶ, μὲ τὶς ξεγυμνωμένες λόγχες, ποὺ μᾶς φυλάνε, νὰ μὴ φύγουμε, μᾶς προσφυλατίζουν καὶ ἀπὸ τὴν αἰσχροκέρδεια. Μιά δεκάρα τὸ κομμάτι τὰ πλυσιτικά, δεκαπέντε λεφτὰ ὁ καφές, καὶ μὲ μπόλικο καίμακι μάλιστα—νά, δνὸ, ἀπὸ τὰ τόσα ἄλλα, ἀγαθὰ τῆς φυλακῆς μας.

Ὅταν ἡ δική μου ἡ Μαρία, ὁ Διαμπότης, μοῦ φερε τὴν πρώτη φορὰ τὰ ροῦχα μου ὁμορφοπλεγμένα καὶ μοῦ ζήτησε τόσο φτηνά, ξαφνιασθήκα.

— Ἀμ φυλακισμένος εἶσαι καὶ οὐ, φονκαρᾶ, γιὰ νὰ σοῦ πάρω περισσότερα; μοῦ εἶπε χαμογελώντας μὲ περίσοια καλωσύνη.

Ὁ Διαμπότης εἶναι, γιὰ φόνου στὴ φυλακή, μὰ τί σημαίνει! Συνάδελφός του εἶμαι κ' ἐγώ, κι ἂς μὴν μπορῶ ἀκόμα νὰν τὸ καλονιώσω καὶ νὰν τὸ χωνέψω γιὰ ποῖο βαρὺ ἔγκλημα ἐδῶ μέσα μαντρώνηκα.

* * *

ΞΑΝΑΧΤΙΖΟΝΤΑΣ

Τὰ χελιδονάκια ξαναχτίζουν τὴ φωλιά τους, ψηλά, στὴν κορνίζα τοῦ ὑπόστεγου. Ξημερώματα ἀρχινήσανε τὴ δουλειά, καὶ τοῖου! τοῖου! δὴ τὴ μέρα κονβαλᾶνε λάσπη κι ἄχυρα καὶ καταγίνονται, σὰν ἐπιδέξιοι μαστόροι, νὰ τὴν τελιώσουνε μιὰν ὥρ' ἀρχίτερα.

Καὶ κείνος, ποὺ τοὺς τὴ χάλασε χιτὲς τὸ δειλινό, τὴ φωλιά, εἶτοι γιὰ γοῦστο, πετιώντας μιὰ πέτρα στὰ ψηλά, κάθεται τώρα καὶ τὰ κοιτάζει καὶ παρακολουθεῖ μ' ἐνδιαφέρο τὴν ἐργασία τους.

Καὶ θὰν τὸν βλέπουν τὰ χελιδονάκια καὶ μὲ τὸ τοῖου! τοῖου! τοὺς θὰν τοῦ παραπονιοῦνται καὶ θὰ τοῦ λέγουν:

— Γιατὶ μᾶς τὴ χάλασες τὴ φωλιά μας, ὦ ἄνθρωπε; Τί σοῦ φταίξαμε; Ἀνθρώποι δὲν εἴμαστε γιὰ νὰ μᾶς βλάψεις εἶτοι... Πουλιά εἴμαστε... Γιατὶ νὰ μᾶς φερθεῖς εἶτοι σκληρά;

Καὶ τὴ χιτίζουν τὴ φωλιά τους τὰ χελιδονάκια. Καὶ θὰ καταχαροῦν ἅμα μάθουν πὼς σὺν καπὰδικο, ποὺ τοὺς χάλασε τὴ φωλιά τους, ἐδόθηκε Βασιλικὴ Χάρη κ' ἐβγήκε ἀπὸ τὴ φυλακή. Ἐτοι δὲ θάχουν τὸ γόδο μήπως τοὺς τὴ χαλάσει καὶ πάλι.

* * *

ΣΤΟ ΚΛΑΡΙ!...

Ὁ καπετὰν Γεώργιος μᾶς πῆρε τὰ μυαλά μας, μᾶς ξεμούρλανε. Λιάκουρα καὶ ἔλατα καὶ ἀρνιά τῆς σούβλας καὶ καραούλια καὶ θροσερὰ νερά καὶ κλέ-

φρικα τραγούδια, κι άλλα, κι άλλα—ροδάνι πήγαινε ή γλώσσα του. Και μεις τον άκούγαμε λαιμαργα, λε-
ξίτσα του δέν άφίναμε νά χαθεί, και ή νοσταλγία
του στή λεύτερη ζωή, τή ληστοική, γινότανε και
νοσταλγία δική μας.

“Όταν μās καληνύχτισε κ’ έφυγε για τó δωμάτιό
του, στο κάτω πάτωμα, στους Δαντικούς «Κύκλους»,
ó Κώστας ξαπλώθηκε στο κρεβάτι του και φώ-
ναξε, κατά τή συνήθειά του, τόν Κάπαρη:

— Κάπαρη!... “Έλα παιδί μου, νά ζήσεις, θγά-
λε μου τά παπούτσια μου!...

— Μπιδικόση, μήν ξεχάσεις τó πρωτό νά ζητή-
σεις από τó Λαυρέντη τά ξουράφια!... Μήτρου!...
ρε Μήτρου!.. Τί διάολο έπαθες και δέν άκοις; πάρε
τή λεκάνη μου νά τήν πλύνεις!...

Ξαπλωμένος κ’ έγώ στο κρεβάτι μου αναλογιζό-
μουνε τά όσα μās διηγήθηκε ó καπειτάν Γεώργιος και
ζωντάνευα με τή φαντασία τήν άχαλίνωτη τις τόσες
και τόσες δημορφες σκηνές. “Αχ, και νά ζούσε κα-
νείς εκεί επάνω λίγο καιρό!...

— Ξέρεις τί συλλογίζομαι; μου λέει ξαφνικά ó
Κώστας.

— Πού νά ξέρω!...

— Λέω άμα θγούμε από δώ μέσα, άμα άποφυλα-
κιστούμε, νά θγούμε στο κλαρί για λίγο καιρό κ’ έ-
μεις!..

— “Έτσι, σάν τόν καπειτάν Γιώργο!

— “Έτσι βέβαια!.. Αησιές κ’ έμεις!..

— Καλός ó λόγος σου, καπειτάνιο μου, είπα ξε-
καρδιομένος. Μά πρέπει νά πάρουμε μαζί μας σιτά
δουλά κι δλάκερο επιτελείο. Τόν Κάπαρη, τόν Μπι-
δικόση, τó Μήτρου!...

— Τί νάν τούς κάνουμε;

— Τί νάν τούς κάνουμε λές; Μά ποιός, θεομπαί-
χτη, θά σου θγάξει τά τσαρούχια;.. Ποιός θά σου
φοράει τή φουστανέλλα;... Ποιός θά σου χύνει
νερό νά νυφτείς;...

Και μιμούμενος τή φωνή του, τή βαρειά μά και
χαϊδιάρα μαζί, έφώναξα;

— Κάπαρη, παιδί μου, έλα νά θγάλεις τά τσα-
ρούχια του καπειτάνιου μας!...

* * *

Η ΑΠΟΦΥΛΑΚΙΣΗ

Σήμερα μ’ έκαλέσανε κάτω, στο γραφείο, και
μου είπανε πώς είμαι πιά λεύτερος. “Ένα χαρτάκι,
τόσο δά, πού ήρθε και πού λέγεται άποφυλακι-
στικό, μου άνοίγει πιά τις βαρειές πόρτες τής
φυλακής, σάν τó μαγικό σιδερόχορτο του παραμυ-
θιού, και με ξανααίχνει στήν κοινωνία.

Τή στιγμή αυτή, πού θά μου λέγανε πώς είμαι
λεύτερος, τήν καρτερούσα με τόσην άγωνία, κι ό-
μως τώρα, πού ήρθε πιά, δέν ξέρω γιατί, άντι νά
μου φέρει χαρά, μου άπλωσε μιάν άδυμία βαρειά
στήν ψυχή μου.

“Ανέθηκα χωρίς κέφι πάνω στήν κάμαρά μου,
όχι τρέχοντας, μά κουρασμένα θαδίζοντας, για νά
μαζέψω τά λίγα πράματά μου. Στά συχαίρια, πού
μου λέγανε οι άλλοι φυλακισμένοι, στο διάβα μου,
άπαντούσα άκεφα και με ψεύτικο και θιασμένο
χαμόγελο, κ’ εκεί πού μάζενα τά πράματά μου, δέ

σας τó κρύβω, ένα δάκρι κύλησε από τά μάτια μου.

Θάφρινα, βλέπετε, πιά για πάντα τή γωνιά μου
έδώ, στήν κάμαρά μου, πού ξεκούραζα τόσες μέρες
σ’ αυτή τήν κουρασμένη μου τήν ψυχή! “Άφρινα τούς
καλούς μου τούς συντρόφους, πού γυρίζαμε μαζί στο
προαύλιο, και καθόμαστε κάτω από τήν έλιά και πι-
ναμε τόν καφέ μας και διαβάζαμε τις εφημερίδες
μας, τó πρωτό δέ θάπαιζα πιά τις κούρες με τόν
κύρ Δήμαρχο και με τούς δυό άξιωματικούς τ’ άπο-
μεσήμερο, στις εξήμιση, πού μās κλείδωναν στο
διαμέρισμά μας και δέ θά περνούσα ώρες κι ώρες,
τό θράδι, ίσαμε τά μεσάνυχτα, με τή χρυσή συντρο-
φιά του Κώστα, πότε με κουβέντες ευχάριστες, και
πότε με θλιβερές κουβέντες, και δέ θά σηκωνόμουνε
τό πρωτό πιά, με τήν αυγήνη καμπάνα τής φυλακής,
στις έξη, νά καρτερώ νά μου φέρει ó Φανουράκης
τόν καφέ μου στο κρεβάτι και νάρθει ó Κάπαρης νά
μου φέρει τήν εφημερίδα μου. Και τόσα και τόσα
άλλα άκόμα, πού με κάνανε πολλές φορές νά τó πι-
στέγω πώς δέ με κλείσανε σέ φυλακή, μά σέ σανα-
τόριο με στείλανε, σέ ψυχιατρείο άληθινό, για νά
περάσω λίγον καιρό ήσυχος, άμέριμος και νά ξε-
κουράσω τά νεύρα μου!...

Και νά και τó πιο νόστιμο, μά και τó πιο περί-
εργο: Τώρα πού μου λένε πώς είμαι πιά λεύτερος,
πρώτη μου έγνοια—κι αυτή ή έγνοια μου λιγοστεύει
κάπως τή λύπη μου—είναι νά ιδώ ποιά είναι επι-
τέλους ή περιήρημη αυτή “Αμαλία, πού άκουγα κάθε
ώρα και στιγμή τόννομά της έδώ μέσα στή φυλακή—
ή περιήρημη “Αμαλία, πούχει τó μικρό της μαγαζάκι
έξω από τή φυλακή και πού τόννομά της ó Κάπαρης
τό πιπιλάει σάν καραμέλα κάθε μέρα στο στόμα του:

— Σήμερα ή “Αμαλία έχει ψάρια ψητά!.. Τό
θράδι ή “Αμαλία θάχει άρνάκι φρικασέ!.. “Η “Αμα-
λία δέν έφερε τυρί σήμερα!.. Παράγγελια στήν “Αμα-
μαλία νά μās φέρει τσιγάρετα!.. Ξέχασε ή “Αμα-
λία νά μου δώσει σήμερα τó κρασί σου!..

— “Αμαλία άκούω κι “Αμαλία δέ βλέπω! έμυρ-
μούριζα πολλές φορές: Κ’ ένας πόθος μου είτανε νά
θγώ από τή φυλακή για νά ιδώ τήν “Αμαλία!...

Νά, πού γίνεται κι αυτό σήμερα!...

Φυλακές Σνγγροϋ, Μάρτης του 1919.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΣΗΜ. Τά στίχια τής Φυλακής πού τυπωθήκανε στο
«Νουμά», μαζί με μερικά άλλα ανέκδοτα, θάν τά βγάλε
σέ ξεχωριστό βιβλίο, σέ λίγες μέρες, ή έκδοτική “Εταιρεία
«Τύπος», με πρόλογο του Κώστα Παρορίτη.

Μιά άλήθεια παύει νά είναι άληθινή όταν πιστέ-
βουν σ’ αυτήν περισσότεροι από ένας.

Ο ύ ά ί λ δ

“Όταν ó χαρακτήρας δέν είναι μεγάλος, δέν ύ-
πάρχει μεγάλος άνθρωπος, δέν ύπάρχει μήτε καλλι-
τέχνης μεγάλος. Δέν ύπάρχουν παρά άδειαν ά είδω-
λα για τó παλιάσκερο. Λίγο μās ενδιαφέρει ή επι-
τυχία. Τό ζήτημα είναι νά είμαστε μεγάλοι κι όχι
νά φαινόμαστε.

Romain Rolland

“Αποφεύγετε κάθε είδους επιχειρήματα. Είναι
πάντοτε χυδαία και πολλές φορές και πειστικά.

Ο ύ ά ί λ δ